

OILAVIY MUNOSABATLARNING MIGRATSIYA SHAROITIDAGI PSIXOLOGIK XUSUSIYATLAR

Alfraganus universiteti Ijtimoiy fanlar fakulteti 4-bosqich talabasi

Bahodirova Shahnoza Rustam qizi

E-mail: srustamova055@gmail.com

Talipova Feruza Tayirovna

Alfraganus universiteti

Psixologiya kafedrası v.b

dotsenti psixologiya fanlari bo'yicha (PhD)

Annotatsiya. Ushbu maqolada oilaviy munosabatlarning migratsiya sharoitida yuz beradigan psixologik o'zgarishlar va ularning ijtimoiy oqibatlarini keltirilgan. Oila a'zolari o'rtasidagi, oilaviy munosabatlar, muhabbat rishtalari, er – xotin munosabatlari, farzandlar o'rtasidagi munosabat, uzoq masofadagi psixologik ta'siri ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar; oilaviy munosabatlar, migratsiya, hissiy holat, tarbiya, stress, psixologik xususiyatlar

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СЕМЕЙНЫХ ОТНОШЕНИЙ В УСЛОВИЯХ МИГРАЦИИ”

Аннотация. В данной статье приведены психологические изменения в семейных отношениях в условиях миграции и их социальные последствия. Рассматриваются взаимоотношения между членами семьи, узы любви,

супружеские отношения, отношения между детьми, а также психологическое воздействие разлуки на расстоянии.

Ключевые слова: семейные отношения, миграция, эмоциональное состояние, воспитание, стресс, психологические особенности.

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF FAMILY RELATIONS IN THE CONTEXT OF MIGRATION”

Annotation. This article presents the psychological changes that occur in family relations under migration conditions and their social consequences. It examines family relationships between members, bonds of love, marital relations, relationships between children, and the psychological impact of long-distance separation.

Keywords: family relations, migration, emotional state, upbringing, stress, psychological characteristics.

Kirish. Jamiyatimizda hozirgi kunda migrantlar ko'payip, bormoqda. Ayniqsa migrantlar iqtisodiy farovonligini yaxshilash uchun chet o'lkalarda ishlashga majbur bo'lmoqdalar. Migratsiya jarayinida oiladagi shaxslar o'rtasidagi munosbatlarda psixologik o'zgarishlar yuz beradi. Bu o'zgarishlar mehr muhabbat, hissiy aloqa, tarbiya va oqibatchilik jarayonlarida namoyon bo'lib keladi.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СЕМЕЙНЫХ ОТНОШЕНИЙ В УСЛОВИЯХ МИГРАЦИИ

Аннотация. В данной статье приведены психологические изменения в семейных отношениях в условиях миграции и их социальные последствия. Рассматриваются взаимоотношения между членами семьи, узы любви,

супружеские отношения, отношения между детьми, а также психологическое воздействие разлуки на расстоянии.

Ключевые слова: семейные отношения, миграция, эмоциональное состояние, воспитание, стресс, психологические особенности.

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF FAMILY RELATIONS IN THE CONTEXT OF MIGRATION”

Annotation. This article presents the psychological changes that occur in family relations under migration conditions and their social consequences. It examines family relationships between members, bonds of love, marital relations, relationships between children, and the psychological impact of long-distance separation.

Keywords: family relations, migration, emotional state, upbringing, stress, psychological characteristics.

Kirish. Migrant chetga chiqib ketishidagi yuz beradigan omillar haqida gaplashadigan bo'lsak, Migrant o'ziga begana bo'lgan yurtning ijtimoiy muhitiga moslashish u uchun qiyinchiliklar tug'diradi . Chunki u yernin etnosi tubdan farq qilib tili, dini , qon qoidalari , qadriyatlariga moslashish bir qancha o'ziga xos qiyinchiliklar bo'lib keladi. Ko'pchilik insonlar chetga chiqib ishlash ular uchun onsondek tuyuladi, agar boshiga tushib shu narsani o'z ko'zi bilan ko'rmagan bo'lsa, shoshilib tezda bunday fikr bildirishlari noto'g'ridir. Shuning uchun birinchi sababdan Migrant bu muhitga moslashguncha oila a'zolari o'rtasida kelishmovchilik va stressni keltirib chiqaradi . Ikkinchi sabab bu rollar almashinuvi deb , bunda avval erkak kishi oilani moddiy ta'minlagan bo'lsa, endilikda ayol ishlab oilani ta'minlashga sabab bo'ladi. Uchunchi sababi esa , oilani iqtisodiy va uy joy va boshqa masalalarda stress kuchayadi

Migratsiya oiladagi psixologik jarayonlarni bir necha jihatdan o'zgartiradi:

1. Stress va moslashuv

- Yangi muhit, til va madaniyat o'zgarishi stressni oshiradi.
- Oilaviy qo'llab-quvvatlash darajasi stressni kamaytiradi yoki oshiradi.

2. Kommunikatsiya o'zgarishi

• Til va madaniyat farqlari sabab oilada tushunmovchiliklar paydo bo'lishi mumkin.

• Farzandlar va ota-onalar o'rtasidagi kommunikatsiya o'zgaradi, ayniqsa, farzandlar tezda yangi madaniyatga moslashganda.

3. Identitet va psixologik moslashuv

• Migratsiya sharoitida oilaning har bir a'zosi o'z shaxsiy identitetini qayta ko'rib chiqadi.

• "Ikki madaniyat" stressi — ayniqsa yosh avlodda, oila ichidagi nizolarga sabab bo'lishi mumkin.

4. Emotsional bog'lanish va qo'llab-quvvatlash

• Ijtimoiy izolyatsiya yoki yangi muhitga moslashish qiyinchiligi emotsional bog'lanishni mustahkamlashni talab qiladi.

• Oilaning birligi va qo'llab-quvvatlashi psixologik barqarorlikni oshiradi.

Farzandlar va ota- ona o'rtasidagi munosabatlar o'zgarishi.

Ota yoki onasiz yashash farzandlarda mustaqil bo'lishga sabab bo'lib , tarbiya yaqinlar qo'liga o'tadi.

Oilaviy qarorlar bir tomonlama qabul qilinadi bu esa er - xotin o'rtasidagi muvofiqlashuvga sabab bo'ladi.

Farzandlarda sog'inch hissini paydo qilib ularga e'tibor va mehrni yetishmovchili bo'lib ba'zida bolalarda yolg'zilik sabab deviant xulqni keltirib chiqaradi.

Bu muommalarni bartaraf etish uchun nimalar qilish kerak degan savol oldinga chiqadi. Birinchi sabab, jamiyat migrantlar uchun yordam ko'rsatishi jamiyat tomonida qo'llab quvvatlanishi,

Ikkinchi sabab, uzoqdan turib oila a'zolari bilan aloqada bo'lib , birgalikda qarorlar qabul qilish , mehr- muhabbatini yetkazib turish , g'amho'rliklarini bildirib turish kerak. Uchunchi sabab mingrantlar bilan stress, yolg'izlikni yenguvchi tashvishlanish mavzularida trening mashg'ulotlari o'tkazish kerak bo'ladi.

Xulosa. Migrantlarning oiladan uzoqda bo'lib, ularni iqtisodiy tomonlarini yaxshilash uchun xatti-harakatlar yo'lida yurishlari oilaviy muhitga bo'lgan ta'sri kattadir. Ayniqsa er – xotin o'rtasidagi hissiy munosabatlarga, farzandlarning tarbiyasiga o'z ta'srini o'tkazadi. Ular muommalarni bartaraf etishlari uchun muntazam aloqada bo'lib turishlari, bir birlarini uzoq masofadan psixologik qo'llab quvvatlab turishlari, tarbiyada bardavom bo'lishlari lozim. Shu holatda bardavom bo'lishlari ularning bu muommalarni bartaraf etishlariga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Nishonova, Z.T. Oila psixologiyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2015.
2. Jalilova, D. Oilaviy munosabatlarning psixologik asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
3. Karimova, V.M. Psixologiya. – Toshkent: Universitet, 2012.

4. Vohidova, N. Ijtimoiy psixologiya. – Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari jamiyati, 2019.
5. Boss, P. Family Stress Management: A Contextual Approach. – Newbury Park: Sage Publications, 2002.
6. Walsh, F. Strengthening Family Resilience. – New York: Guilford Press, 2016.
7. Berry, J.W. Immigration, Acculturation, and Adaptation. Applied Psychology: An International Review, 1997, №46(1), pp. 5–68.
8. Uzbekistonda oilaviy qadriyatlar va migratsiya bo‘yicha statistik ma’lumotlar. – O‘zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo‘mitasi, 2022.